

DRWECA

z dodatkami: „Oplekun Młodzieży“, „Nasz Przyjaciół“ i „Rolnik“

„Drweca“ wychodzi 3 razy tygodniowo, we wtorek, czwartek i sobotę rano. — Przedpłata wynosi dla abonentów 1,50 zł z doręczeniem 1,69 zł miesięcznie. Kwartalnie wynosi 4,50 zł, z doręczeniem 5,05 zł. Przyjmuje się ogłoszenia do wszystkich gazet.

Cena ogłoszeń: Wiersz w wysokości 1 milimetra na stronie 6-linowej 10 gr, na stronie 3-linowej 30 gr, w tekście na 2 i 3 stronie 40 gr, na 1 stronie 50 gr, przed tekstem 60 gr. — Ogłoszenia zagr. 100% więcej.

Numer telefonu: Nowemiasto 8.

Druck i wydawnictwo „Drweca“ Sp. z o.o. w Nowemiastku.

Adres telegr.: „Drweca“ Nowemiasto-Pomorze.

Rok IX.

Nowemiasto-Pomorze, Wtorek, dnia 15 stycznia 1929.

Nr. 7

Tego już chyba za wiele!

W tak zwanej sanacji, którą w sejmie i senacie reprezentuje Blok Współpracy, ze rządem, znaczący się rozmaite kierunki: i radykalny i bardziej umiarkowany aż do konserwatystów. Konserwatyści aż do tej chwili mieli swego przedstawiciela w osobie ministra sprawiedliwości p. Meysztowicza. Był on stali solą w obu lewicowym elementem z obrotu sanacyjnego. To też, kiedy min. Meysztowicz ustąpił, dali wyraz swej buźniemu nienawiści na łamach swego organu, którym jest „Głos Prawdy”. Ostatecznie w końcu każdemu mieć swoje sympatie i antypatie i dać tym uczuciom i publicznym wyraz, zwłaszcza, jeżeli chodzi o jednostkę, wybitną w życiu publicznym odgrywającą rolę, ale w imieniu tego być winno zachowanie odpowiedniej formy i nieskrępowanie przytem interesów państwa.

Ale tego nie przestrzegali „Głos Prawdy”. Chcąc zdobyć min. Meysztowicza, napisali o nim, że był on tylko ministrem „tytułowym”, bez żadnego wpływu i powagi w rządzie, a za niego rządy sprawował w jego zastępstwie inny, a mianowicie obecny minister sprawiedliwości, p. Car. Już to określenie ze strony „Głosu Prawdy”, którego odpowiedzialnym redaktorem jest znany Styczynski, jest wielce nieaktowne i szkodliwe dla interesów państwa. Bo z tego wynikałoby, że Polska nie ma rządu, który ma „tytuł” ministrów, ale jakiegoś innego, ukrytego przed obliczem społeczeństwa człowieka. Ale gorzej jeszcze, co napisali ów dziennik o publicznej jego działalności jako ministra sprawiedliwości. A mianowicie tak ją określili:

„W początkach swego urzędowania wszczął on wbrew opinii Marszałka szereg masowych procesów pseudo-komunistycznych na krzesach północno-wschodnich, które przyniosły szkodę państwu, wprowadzając rozdzielenie wśród ludności białoruskiej. Powołane było wówczas przekonanie, iż p. Meysztowicz pragnie w ten sposób zapewnić spokój sobie, (tam właśnie posiada majątek) i swojej rodzinie, żywiącej przesadne wyobrażenia o rzekomo gwałtownej i niebezpiecznej komunistycznej. Przekonanie to zdaje się znajdować silne uzasadnienie w zbieżności terminu majątków b. ministra i jego rodziny i jego ministerialnej gorliwości w aranżowaniu masowych aresztowań i procesów”.

Co to znaczy innymi słowy? Znaczący to tyle, że „Głos Prawdy”, o którym mówią, że jest organem gubernialnym, zarzuca min. Meysztowiczowi, że wszczął swego czasu proces przeciw Hiemadzie białoruskiej nie dlatego, że te żywiły uprawiały politykę antypaństwową, ale dla osobistych interesów. Jest to nietylko zarzut polityczny sam w sobie, ale szkodliwy w dotkliwy sposób interesom państwa. Dowodem na to dostarcza prasa niemiecka. Prasa ta skwapliwie podchwyciła te słowa i bije z nich kapital przeciw Polsce, głosząc, że w Polsce ministrowie przeciw mniejszościom „robą” procesy jedynie dla dogadzenia własnym interesom.

Między innymi „Berliner Tageblatt” z dnia 5-go stycznia id. zamieszcza doniesienie telegraficzne z Warszawy o owym napaści „Głosu Prawdy” na b. ministra Meysztowicza i zamieszcza ten telegram pod takim tytułem:

„Skandal około Meysztowicza... Polski Minister Sprawiedliwości ściga Białorusów z osobistej cbswy?... (Skandal um Meysztowicz... Ein polnischer Justizminister verfolgt Weissrussen aus persönlichen Angat?)”

Dzienniki bez śliskie podają w dalszym ciągu dosłowne brzmienie głównej części napaści „Głosu Prawdy”, a w szczególności owe niesłychane zarzuty dbałości nie o dobro państwa, ale swoje własne i pisząc:

—... P. Meysztowicz jedynie wywierł lub niósł wpływ na Min. Roln. Niezabyłowskiego w sprawach, obchodzących bezpośrednio jego i jego przyjaciół. Powołane było mniemanie, że p. Meysztowicz pragnie przez proces białoruski zapewnić spokój sobie (tam właśnie posiada majątek), i swojej rodzinie, żywiącej przesadne mniemanie o rzekomo gwałtownej i niebezpiecznej komunistycznej...”

Tyle gazety niemieckie.

O ile nam wiadomo, „Głos Prawdy” za tę chydłą pisaninę został skonfiskowany — rzec przecież! — ale tego nam za mało. Kto tak dotkliwie dla zaspokojenia

osobistej nienawiści narasta na szwałk interesy państwa, temu trzeba nietylko jego pismo skonfiskować, ale ponadto dać mu jeszcze porządną lekcję.

Dokładny tenor odpowiedzi Rządu Polskiego na propozycję Sowietów.

Warszawa. Rząd Polski, którego polityka pokojowa w stosunku do wszystkich sąsiadów, a więc i do ZSSR, jest faktem, stającą pod wszelką wątpliwość, nam wyraził swe zdziwienie, że Rząd związkowy uznał za stosowne skrzyżować z wysłaniem powyższej noty dla podniesienia pod dźwierem Polski zarzutów z powodu niedojścia dotychczas do skutku specjalnych umów między obu państwami, dotyczących niesięgłej wglądnie rozbrojenia.

Niemniej jednak Rząd Polski nie zamierza podejmować dyskusji na ten temat, konstatając jedynie, że ujęcie przelbiegu tych rokowań w wspomnianej notce jest nieaktowne.

Przechodząc do ostatniej kwestji, zawartej w rocie pańskiej, nam zaszczyt zakomunikować panu, panie komisarzu ludowy, że propozycja ta jest przedmiotem starannych badań ze strony Rządu Polskiego.

Rząd Polski zasadniczo jest gotów przyjąć tę propozycję, zastrzegając jednak sobie możność zapropowowania ze swej strony Rządowi związkowemu modyfikacji, które mogą okazać się niezbędne w rezultacie powyższych badań. Poza tem Rząd Polski pragnie zaznaczyć, że art. 3 pktu Kelloga, mówiący: „Traktat niniejszy będzie ratyfikowany przez wyszczekich kontrahentów, zamieszczonych w wstępie, zgodnie z wyrażeniami ich odrębnych konstytucyj i stając się prawemcy w stosunku pomiędzy nimi od chwili, kiedy dokumenty ratyfikacyjne zostaną złożone w Waszyngtonie, nakładając na wszystkich sygnatariuszy obowiązek solidarnego procedera ratyfikacyjnego, od których uzależnione jest wejście w życie tego paktu”.

Rząd Polski, należąc do pierwotnych jego sygnatariuszy i związany z brzmieniem wspomnianego art. 3, musi poprzednio porozumieć się przedewszystkiem z jego inicjatorami i pierwszymi sygnatariuszami, co do odmiesnego w myśl propozycji pańskiej sposobu częściowego wprowadzenia w życie tego paktu.

Ponadto Rząd Polski, żywiący nadzieje, że przewi-

dziana w art. 3 pktu jego ratyfikacja nastąpi niebawem, zwraca jednak uwagę Rządowi związków na fakt, że dotychczas żadne z państw, należących do liczby pierwotnych sygnatariuszy, niewyłączając nawet inicjatorów tego paktu, jeszcze go nie ratyfikowało.

Spodziewać się jednak należy, że najbliższy czas przyniesie poważne wyjaśnienie sytuacji pod tym względem, co pozwoli obu stronom zająć w sprawie proponowanego przez pana, panie komisarzu ludowy, protokolu stanowiska bardziej sprecyzowanego.

Dalej Rząd Polski pragnie zaznaczyć, że pomimo zaszczytowego wyróżnienia go z podród innych bezpośrednich sąsiadów ZSSR, musi wyrazić swe zdziwienie, że Rząd związkowy pominął w swej propozycji Rady Finlandji, Estonji, Łotwy i Rumunji, natomiast zwrócił się do Litwy, która nie posiada bezpośrednich granic ze Związkiem sowieckim, a jak to wiadomo Rządowi związkowemu, odmawia nawiązania stosunków dyplomatycznych z Polską.

Takie zróżnicowanie utrudnia połączenie Rządu Polskiego, tembardziej ze względu na Rumunję, jak i państwa Bałtyckie, które w tej czy innej formie zadeklarowały gotowość przystąpienia do paktu Kelloga.

Rząd Polski przypomina Rządowi ZSSR, iż zawsze stał na stanowisku konieczności łącznego traktowania przez wszystkie zainteresowane państwa zgadzania bezpieczeństwa na wschodzie Europy, gdyż tylko takie traktowanie tej sprawy może dać istotną gwarancję utrzymania pokoju w tej części świata.

W myśl tej intencji, Rząd Polski uważa za swój obowiązek zwrócić się bezpośrednio do tych państw, celem zbadania opinji co do propozycji pańskiej, panie komisarzu ludowy, jak również co do ich stanowiska w kwestji ewentualnego podpisania protokolu, proponowanego przez Rząd związkowy w myśl noty pańskiej z dn. 29 grudnia 1928.

Zachęca pan przyjąć, panie komisarzu ludowy, wyrazy czci i poważania. (—) Adam Zieleski.

Znowu rozszerzanie pogłosek o zbrojeniach polsko-rumuńskich przeciw Sowietom, naturalnie przez agencję niemiecką.

Helsingfors, 10. 1. Agencja niemiecka „Ost-Express” rozszerza w prasie tutejszej słynające wiadomości, rzekomo pochodzące z politycznych kół Pragi czeskiej, o przygotowujących się do wielkich zbrojeń polsko-rumuńskich, wymierzonych przeciwko Sowietom. Według tych informacji, w ostatnim czasie rozszerzyły się niebezpieczne nastroje wojennego z Francji de Gonańsk, skąd następnie wysłane zostały do Tompepla i Stanisławowa. Generał Gonański miał na ochotę samji rumuńskiej przeprowadzić wielkie zamówienia w zakładach Sedy.

„Ost-Express” informuje pozatem, iż polskie ko-

la polityczne zamierzają mieć przedewszystkiem przeciw Sowietom t. zw. organizację pellurówców, mających odbyć w styczniu kongres w Warszawie. W związku z powyższymi informacjami naczelny organ fińskiej partji konserwatywnej „Uusi Suomi” potępia rozszerzanie kłamliwych plotek o Polsce, podkreślając całkowitą bezpodstawność zarzutów co do rzekomo agresywnego planu polsko-rumuńskiego przeciw Sowietom. W podobnie ostrych słowach potępia dziennik „Uusi Suomi” tendencyjne informacje o zamierzeniach Polski z Ukraincami.

Jeszcze bicie Niemców na alarm z powodu rozwoju Gdyni.

Nacjonalistyczna „Deutsche Tagesztg.” w korespondencji ze Szczecina mówi, że ruch w portie szczecińskim w ob. roku stwierdza, iż konkurencja ze strony Polski wzrosła do rozmiarów gwałtownie niebezpiecznych.

Zarząd niemieckich kolei nie może zamykać oczu na obrotki polskiej polityki taryfowej. Podjęte zostały

rozważania, w jaki sposób najskuteczniej można przeciwstawić się polskiej konkurencji.

Jest rzeczą jasną, że rozwiązanie nie można szukać w drodze obniżenia taryf, podbijając zniżkowe taryfy polskie.

Rozwiązanie leży, zdaniem autora, w ułatwieniach komunikacyjnych dorzeczca Odry z morzem.

Pożyczka dla Rumunji.

Wiedeń, 11. 1. Z Bukaresztu donoszą, że udzielenie Rumunji 250000000 dolarów pożyczki długoterminowej zdecydowanie przychylnie. Pierwsza rata w wysokości 65000000 będzie wypłacona wlotce.

Pożyczka emitowana będzie w Ameryce, Francji, Niemczech i Anglii. Użyje się jej na ustabilizowanie waluty, odbudowę kraju usprawnienie kolei. Stopa procentowa 7 proc. Kurs emisyjny zależnie od sytuacji na rynku, wahć się będzie od 89—92.

Zbrodnia niemiecka na Bałtyku.

Statek „W. C. Föhne” zatopił polski kuter rybacki i odplynął do Gdańska, nie udzielając tonącym pomocy.

Gdy 7. 1. W dniu dzisiejszym, około godziny 11-ej, statek niemiecki „W. C. Föhne”, płynący do Gdańska, w odległości 2 mil od Helu uderzył dziobem i zatopił polski kuter rybacki „Bór 49”.

Na kuznie znajdowało się czterech rybaków z Boru, z których jeden 33-letni Edward Miller, utonął, osierocając żonę i czworo dzieci.

Pozostłych rybaków uratowali inni rybacy, jednakże wszystkie trzy ofary zbrodni niemieckiej nie odzyskały dotychczas przytomności.

Statek „W. C. Föhne” nie udzielił tonącym żadnej pomocy i natychmiast po zatopieniu kutra popłynął dalej do Gdańska.

Kuter przedstawiał wartość 20 000 złotych.

Zdżyczenie niemieckich marynarzy na Bałtyku.

Tomii. W związku z zatopieniem kutra rybackiego „Bór 49” przez niemiecki statek „W. T. Föhne”, dowiadujemy się następujących, wprost nieprawdopodobnych szczegółów:

Statek niemiecki uderzył dziobem w środek kutra, wskutek czego tenże zaczął tonąć. Jeden z załogi kutra, polski rybak Marza, w ostatniej chwili zdążył się wyratować, przyczepiając się kuczowo do liny statku niemieckiego.

Gdy wydostał się po linie na pewną wysokość burty statku niemieckiego, załoga tegoż statku, zauważwszy go, opuściła linę z powrotem do wody, chcąc się widocznie pozbyć świadka zaszłej katastrofy. Historia ta powtarzała się kilka razy, aż dopiero nadejście drugiego kutra polskiego uratowało nieszczęśliwą ofarę.

Wielka katastrofa okrętu francuskiego.

Ols. Na pokładzie parowca „Ville de Paris” przybyło do Ols trzech podróżnych, którzy się wyratowali z zatopionego okrętu francuskiego „Maklaff”. Podróźni ci opowiadają następujące szczegóły o katastrofie okrętu:

Dnia 2 stycznia r. najechał koło Balearów na skałę i szybko utonął. Z 33 osób, znajdujących się na pokładzie nie mogło się wyratować 27 osób. Pierwszą łódź ratunkową z 20 ludźmi zatoniła zaraz po odbiciu od okrętu.

Kapitan i pierwszy oficer pozostali na okręcie i zatopili razem z nim.

Ci trzech podróżni zawdzięczają ocalenie tej okoliczności, że po odmówieniu im przyjęcia do drągiej przepelnionej łodzi ratunkowej znaleźli na okręcie mały jacht sportowy, który spuścili na wodę. W łodzi tej błakali się przez kilka dni po morzu, aż odnalazł ich parowiec „Ville de Paris”.

Okręt włoski najechał na skałę.

London. W pobliżu Cap Grisnez najechał włoski parowiec „Falcona” na skałę, nie dojrzwszy światła latarni morskiej.

Załoga w liczbie 29 ludzi wyratowała się. Okręt nie uda się już uratować.

Obrzymia katastrofa kolejowa w Anglii.

London. 9. 1. Cała Anglia spowita jest gęstą mgłą. W samym Londynie dzisiaj w południe panowały ciemności. Mgła powodowała co chwila katastrofy komunikacyjne.

Dzisiaj wydarzyła się pierwsza w tym roku wielka katastrofa kolejowa, mianowicie pociąg ekspresowy zdążający z Londynu do Szkocji, najechał wskutek mgły w pobliżu stacji Birmingham na pociąg towarowy.

Kilka wagonów pociągu ekspresowego zostało strzaskanych. W katastrofie 4 osoby poniosły śmierć, 30 osób jest rannych.

Na miejscu katastrofy rozgrywały się wstrząsające sceny. Wszczęta akcja ratunkowa trwa do tej chwili.

Składki na okręt handlowy „Pomorze”:

Gburkowski, Nowemiasto	5 zł.
Synulowski, Nowemiasto	10 zł.
Bol. Olszewski	10 zł.

Wiadomości.

Nowemiasto, dnia 14 stycznia 1929 r.
Kalendarzyk. 14 stycznia, Poniedziałek, Hilarego b. w.
15 stycznia, Wtorek, Pawła i past.

Wschód słońca g. 6 — 07 m. Zachód słońca g. 16 — 13 m.
Wschód księżycy g. 10 — 31 m. Zachód księżycy g. 21 — 12 m.

Z miasta i powiatu.

Obchód gwiazdkowy w tow. Panien.

Nowemiasto. Dorocznym zwyczajem odbył się w czwartek, dnia 10 bm. wapioły wieczorek gwiazdkowy w Tow. Panien u p. Bogowskiego. Poza zarządem i członkami, był obecny również patron towarzystwa, ks. radca Pape. Po odśpiewaniu kolędy przy zapalonych choinach zsiadli wszyscy do smażonej kawki z paczkami, podczas której trzy członkinie wystąpiły z bardzo udatnymi monologami. Kulminacyjnym punktem wieczorku było zjawienie się gwiazdora, który wśród ogólnej radości i wesołości obecnych rozdział podarunki, ofiarowane przez członkinie dla członkiń, z odpowiedziami wierszykami humorystycznymi. Uroczystość gwiazdkowa w miłym nastroju wśród piosenek przebiegała się prawie do północy. Odśpiewaniem kolędy zakończono obchód gwiazdkowy, poczem członkinie szczęśliwie i zadowolone rozeszły się do domów.

Włamanie z kradzieżą.

v Nowemiasto. W nocy z 6 na 7 bm. dokonano kradzieży z włamaniem u kupa p. Chętkowskiego w Rynku. Nieujawnieni dotychczas sprawcy przy wybiecie szyby w oknie wystawnym skradli kilka litrów okowity, ogólnej wartości 55 zł. Dochodzenia celem wykrycia złodziei w toku.

Zabranie Miynarzy.

Nowemiasto. Zwyczajne zebranie korporacji Miynarzy na pow. lubawski odbędzie się w Nowemiście dnia 19 bm. o godz. 11 przed poł. w lokalu p. Bony.

Samobójstwo.

v Marjanowo. Dnia 9. bm. o godz. 22,05 popełniła samobójstwo przez otrucie strychniną córka właściciela majątku Marjanowa 19-letnia Klara Czarnańska. Przyczyną samobójstwa podobno zawód w młodości.

Ogier państwowy na sezon kopulacyjny.

Czachówka. Do stacji rzędowych ogierów w Czachówkach już przybyły ogier państwowy na sezon kopulacyjny 1929, a mianowicie:

1. „Hamlet” II, który już kilka lat stoi w Czachówkach.
2. „Wanderfex”, kasztan, młody ogier, importowany w 1928 r. z Prus Wschodnich bardzo szlachetny, o nadzwyczaj ciutych nogach i świetnych chustach.
3. „Hannibal” skarogniady, zakupiony w 1923 r. w Melnie, pow. grudzickiego. Ogier ten przedstawia mieny i ciężki typ konia ciepłokrwistego i przyszedł do Cz. specjalnie ze względu na życzenia hodowców małopolskich, aby mieć młodego ogiera, zdolnego do pracy wszelkiego rodzaju.

Podziękowanie.

Łąkorz. Wszystkim tym ofiarodawcom którzy przyczynili się z swymy datkami do urządzania gwiazdki dla biednych, jak również p. Bóhtwi z Bielic którzy chociaż nie z tutajszej gminy darowali pół set. marki pieniężnej dla biednych Łąkorza. Serdecznie „Bóg Zapłać”.

Z Pomorza.

Zabranie radców sierot.

q Lidzbark. Ogólne zubożenie po wojnie światowej dotknęło przede wszystkim tych, którzy stracili ojca na wojnie, rodziców, a wreszcie tych, którzy z piętami przekleństwa niesłabnącimi przyszli na świat. Jak wszystkim wiadomo, w dziedzinie pruskiej zorganizowana jest opieka w ten sposób, że władza na łopokunowa są Sąd Główny, którym podlegają opiekunowie. Prawdą jest, że nie zawsze jest w możności przeprowadzenia

kontrolli działalności opiekunów, istnieją instytucje gminy rad sierocych, które mają wspierać Sąd w wykonywaniu nadzoru nad opiekunami.

Celem utrzymania gminy rad sierocych w należytej oszczędności i celem przypomnienia im ich obowiązków odbywają się rokrocznie zebrania radców sierot w sądach. Na zebraniach te zjawiają się nader licznie przedstawiciele duchowieństwa i władz. Dnia 28 grudnia ub. r. odbyło się w Lidzbarku takie zebranie radców sierot. Na zebraniu tem skarżono się, że osoby przedstawione na opiekunów nie zbyt chętnie przyjmują opiekę. Jest to fakt ubolewający godny, świadczący o niezrozumieniu obowiązków obywatelskich. Przeciwnie opieka ma na celu zapewnienie bytu sierotom i wyzwolenie ich z otoczenia, które nie zawsze działa dodatnio na młode i niedoświadczone umysły. Statystyka bowiem wykazuje, że wysoki procent przestępstw rekrutuje się z osób, które nie zostały ani ciepła rodzinnego i były posturkowane z domu do domu.

Rozprawy sądowe.

q Lidzbark. W ub. środę odbyły się rozprawy karne w Sądzie Grodzkim. Z arestni śledczego przyprawiono K. Tańskiego z Małego Leżna. W dniu 26. X. ub. r. uderzył on Zyg. Dzierżynskiego widłami w twarz i przebił lewą rękę. Prócz tego groził jeszcze żonie pobitego widłami. D. skazany został na 1 miesiąc więzienia. Za kradzież leśną skazani zostali Stan. i Otylja Mirkowsy z Dźwego Leżna 10-sio dniowym więzieniem z zamianą na 100 zł grzywny. Za kradzież również odpowiadał J. Grabowski z Bryńska. W sierpniu ub. r. skradł on J. Szczępańskiego w zajeździe p. Ambrochowa z wozu kilka butelek piwa. Nie sadzonym mam jednak było nabwé to piwo tak „tanim kosztem”. Sąd, nie biorąc pod uwagę, że oskarżony chciał tylko pragmatycznie ugasić, skazał go na 2 tygodnie więzienia. Zdarza się bardzo często, że zbrozy obłożone arestami, zostają przez właściciela usunięte z pod węgla. J. Karpiński z Jelenia usunął w taki sposób zajętą przez urzędnika skarbowego l buhaja. Sąd skazał go za ten występek na 1 tydzień więzienia z zawieszeniem wyroku tego na 3 lata. Za obrazę urzędnika państw. został skazany Wł. Bisiński z Zaborowa na 1 tydzień więzienia. Za uraz obojętny, zadany niebezpiecznym narzędziem, zostali ukarani Fr. Binaszek z Gutowa na 2 tygodnie więzienia i A. Góralski z Gutowa na 1 miesiąc więzienia. 2-miesięcne więzienia otrzymał Piotr Draszcz z Małego Leżna. Resztę spraw odroczone.

Z targu.

q Lidzbark. Ostatni targ nie nawiedziła tak liczba wystawców, jakiej ogólnie oczekiwano. Niewątpliwie panujące obecnie mrozy wielu okolicznych wieśniaków zatrzymywały w swoich domach. Za ft. masła płacono 2,30—2,50, za ml. jaj 4 zł. Ceny za świnie bez zmiany.

Pożar.

q Lidzbark. W ub. czwartek w południe zatrąbiło na pożar. Ogień powstał w domu p. J. Nadgrabskiego. Przy odmrzażaniu zamrażniętych rur wodociagowych zapaliła się słoma w piwnicy. Wielkie kłęby dymu wydobywały się z okien sklepu na ulicę. Pożar został w bardzo krótkim czasie ugaszony. Wypadek ten nieuchłajnie przestroga dla innych, którzy przy odmrzaniu rur nieraz bardzo lekkomyślnie obchodzą się z płonącej. ogniem.

Właczy się mur.

q Lidzbark. Już od dłuższego czasu groził zawaleniem się mur na ulicy sądowej obok posesji p. Stan-kowskiego. Niedawno tem iż mur się zawalił. Widok ten nie bardzo się przyzywała do estetycznego wyglądu miasta. Właścicielem gruntu tego jest polubaw jakich w Niemcezech zamieszkały były obywateli Lidzbarka. Miasto powinno się starać, aby rumowisko to usunąć i na koszt właściciela postawić nowy mur masywny.

Posiedzenie Rady Miejskiej. — Wprowadzenie nowego burmistrza.

o Działdowo. Dnia 10 bm. odbyło się w sali ratuszowej posiedzenie Rady Miejskiej, na które dość licznie przybyła publiczność. Paktantnie o godz. 8-mej wiecz. przewodniczący Rady, p. Wallenger w obecności 17 radnych, komitetu Magistratu i p. Starosty zgłosił posiedzenie, poczem poprosił p. Starostę o wprowadzenie w urząd nowego burmistrza, p. Falskiego. P. Starosta po okolicznościowym przemówieniu odebrał od nowego burmistrza przysięgę, poczem podziękował dotychczas. komitacyjnemu burmistrzowi p. Gwałdzewskiemu za jego dotychczasową pracę. Imieniem Rady Miejskiej do nowego burmistrza przemówił p. Wallenger. Nowy burmistrz, odpowiadając na przemówienie, podziękował Radzie Miejskiej za darzenie go zaufaniem i m. in. zaznaczył, że wszystkie swoje siły wyłoży dla dobra miasta.

EMIL RICHEBOURG.

115

Z LETARGU.

(Ciąg dalszy)

XX.

Zbliżył się do notariusza, fiksując go ostro wzrokiem na wkrótce przesywającym, jakby chciał go tam przywieść do usamięta ja.

Jeszcze tylko jedno pytanie, panie Parison, zanim się rozjeżdżymy. Czy raczysz mi wyznać szczerze, co cię skłania do takiego... niepojętego obejścia się ze mną?

— Ależ o niczem innym nie mówię z panem hrabią od pierwszej chwili! Czy masz pełnomocnictwo od spadkobiercy?

— Na to bezsensowne pytanie, na pańskie śmieszne upieranie się jakoby hrabina do Borseenne, miała dotąd istnieć, odpowiedziałem, przedstawiając ma akt urzędowy, potwierdzający jej zejście z tego świata.

— A ja wręcz odrzuciłem, że to bynajmniej mnie nie przekonywa.

— Cóż mam więc myśleć o podobnym szaleństwie?

— Panie hrabio, umiem wyrozumieć twoje uniesienie i przebaczam wyrażania się... cokolwiek za żywe... Te pańskie srogie wyrzuty, wcale mnie nie dotykają. Dziwi mnie tylko, że człowiek, jak pan, z naj-

wyższej sfery towarzyskiej, inteligentny i wykształcony, może przystąpić, żeby prawnik skończony, notariusz, a więc urzędnik państwowy, jakim ja jestem, mógł działać lekkomyślnie i po szalonym w tak ważnej sprawie?

— Panie Parison!

— Powtarzam, com już miał szczerzyt wytłuszczyć, panu hrabiemu, hrabia de Borseenne nie umarł!

— Jaktó, pomimo aktu urzędowego?

— Dowód dla mnie nie wystarczający. Nie tylko nie wierzę w jej śmierć, ale jestem święcie przekonany, że istnieje, ciesząc się zdrowiem zupełnem.

Borseenne wpatrzył się wzrokiem osupiałym w notariusza, zawsze łodowate obojętnego, pytając w duchu, czy ma się śni, czy też słyszy na jawie coś podobnego? Człak jak ma czło opuszcza niby obręcz zelazna, rozpalona; oczyma błędnymi wodni w okół. Zdawało mu się, że posiadka, na której stoi, zasadnie się pod nim, a wążce się ślizgał dyma zagrzebią go pod grucami.

— Osi co za straszak, dręcząca znowa! — wybelkotał na pół nieszytomnie.

— Nie, panie hrabio, to ależbita rzeczywistość — wtrącił okraty, niebłagany notariusz. — Mnieś dodać — mówił dalej ze spokojem niewzruszonym i bezlitośnym, — że przeszło od raka, pan Fontange posyłała swojej poczesznicy dochody z majątku swego męża nieboszczyka. Przed dwoma tygodniami, odwiedziła a niej czcigłosej kłentce i łowcawej przyjacielce pięćdziesiąt tysięcy, które ona wysłała tego samego

dnia pod adresem hrabiny. Czy to przekona wreszcie pana hrabięgo?

Borseenne nie był w stanie odpowiedzieć. Zgrzytał zębami jak potępieniec, na ustach miał pianę, oczy nieruchome wyszły mu na wierzchu. Zdawał się mógł, że się zement w kamień. Nigdy człowiek nie był silniej dotknięty i spioraowanym, niż on tym ciemnym niespodziewanym.

— Jeżeli byś jeszcze wątpił, panie hrabio — kończył swój wywód notariusz — mogę dodać, że w dzień na stasze rzy, a nawet cytal kilka listów, pisanych do pani Fontange przez Jeanne baronówię de Préfontaine. Głowy i ten dowód nie wystarczył panu hrabiemu, coby powiesił na to, że miałem szczerzyt widzieć pani hrabię w grafian, roku zeszłego, i rozmawiać z nią, jak w tej chwili z nim rozmawiam?

— Pan widziałeś pani znowa? — Borseenne odskoczył od niego, jacyś on widak upiora.

— Tak samo, jak patrzył na pana hrabięgo w tej chwili.

Twarz Borseenne'a skurczyła się i wykrzywiła konwulsyjnie, przybierając wyraz trwogi śmiertelnej. Ryknął doko, głosem aeladczym, cunapiwym, i wyleciał jak szalony z gabinetu notariusza.

Ci, którzy go spotkali na ulicy, z wrokiem obłąkany, bez caselasa na głowie, wywijającego rękami, zataczającego się na tę i na ową stronę, niby człowiek pijany, musieli go wziąć najniebezpieczniej za szalonego wariata.

(C. d. n.)

Z Afganistanu.

Katastrofa samolotu afganistańskiego.

Peszawar, 9. 1. Wczoraj spadł tu samolot afganistański, który spłonął od ognia, powstałego w chwili naderzenia samolotu o ziemię. Pilot Rosjanin został zabity na miejscu, obserwator zaś również Rosjanin, odniósł poważne rany.

Według tych samych doniesień, inny pilot rosyjski, który został ranny w czasie ostatniego bombardowania wojsk powstańczych — zmarł w dniu wczorajszym.

Catkowita kapitulacja Amanullaha.

Londyn, 11. 1. O ostatecznej rezygnacji króla Amanullaha dochodzą wieści bliższe szczegóły.

Proklamacja, jaka została wydana w Afganistanie i która podpisana jest również przez większą część odpowiedzialnych wodzów poszczególnych szczepli, zawiadomiła ludność Afganistanu, że król postanowił odwołać wszystkie dekrety, wydane na kształcenie i nanki do Turcji. Ponadto upada projektowane wprowadzenie obowiązkowej służby wojskowej, a żołnierze afganistańscy mogą nadal pozostać z wolontariatami względnie członkami t. zw. „świętych mężów”.

Z 50 delegatów wszystkich szczepli utworzona została rada, do której należeć mają da howni, szlachta i arystocja, celem uchwalenia względnie uzupełnienia nowych ustaw dla całego kraju, zgodnych ze zwyczajami stanu.

Proklamacja powyższa oznacza zupełną kapitulację króla przed narodem oraz stwierdza, że najważniejsze jego reformy nie odniosły skutku.

Krytyczne położenie króla Amanullaha.

Londyn, 12. 1. Według doniesień z Afganistanu, położenie króla Amanullaha z każdym dniem staje się krytyczniejsze. Wczorajsza proklamacja wywołała niespodziewany skutek, zwłaszcza w szeregach wiernych dotychczas królowi oddziałów wojskowych, które straciwszy zaufanie do niego, zaczęły przechodzić na stronę powstańców.

Równocześnie donoszą o niepotwierdzonych dotychczas informacjach, według których wojska powstańcze odniosły w kilku miejscach dość poważne sukcesy.

W obawie przed ewentualnym ostrzelaniem stolicy przez powstańców, część zamieszkałych tutaj Rosjan ucieka.

Jan. Nobile ogłosił sprawozdanie w prasie amerykańskiej.

Nobile po raz pierwszy po powrocie przerwał milczenie, nakazane mu przez rząd włoski.

Ogłoszenie tego opisu jest i teraz jeszcze we Włoszech zakazane. Sprawozdanie Nobilego ma głównie charakter obrony wobec często stawianego mu zarzutu, że się jako pierwszy pozwolił wystrzelać przez lotnika Luftbarga.

Nobile oświadcza, że po wylądowaniu koło czerwonego namiotu Lundborg mówił o wyrażym rozkazie zabrania jenerala jako pierwszego do samobicia.

Nobile zaznacza dalej, że jako kierownik wysprawy miał obowiązek kierować osobistnie na pokładzie włoskiego parowca pomocniczego na Szpicbergu ratowaniem pozostałych członków wyprawy. Później wykazało się, że jego obecność na parowcu może być uważana za szczęście, gdyż Lundborg przy powrocie lądowania doznał nieszczęśliwego wypadku, wskutek czego członkowie wyprawy musieliby o wiele dłużej pozostawać na lodzie, gdyby sam nie kierował wtedy energicznie pracami ratowniczymi.

KOMUNIKAT.

W terminie do 15. lutego 1929 r. obowiązane są przedsiębiorstwa, zaliczone do I. i II. kategorii handlowej oraz do pierwszych pięciu kategorii przemysłowych, pośrednicy handlowe, samodzielnie wolne zajęcia zawodowe, złożyć zeznanie o obrocie dla katdęgo następnego do nich zakładu odliczenia i niezależnie od tego, do której kategorii zakłady te są zaliczone.

W zeznaniach o obrocie oprócz dat, dotyczących samego przedsiębiorstwa obowiązane są przedsiębiorstwa I. i II. kategorii handlowej i pierwszych pięciu kategorii przemysłowych, o ile prowadzą prawidłową księgę handlową, oraz obowiązane do składania zeznań przedsiębiorstwa sprawujące zapowiedź swój obrót odrębnie według stanu poszczególnych miesięcy ubiegłego roku kalendarzowego. Też obowiązani do składania zeznań podają su na roczną obrót.

Zeznanie winno być składane tylko na przepisnym formularzu, które wydaje Urząd bezpłatnie.

O ile statek obowiązany do składania zeznań w myśl art. 52 ustawy o państwowym podatku przemysłowym nie złoży zeznania wcale, lub złoży je po terminie bez udowodnienia ważnej i nieuchronnej przyczyny, traci prawo do wzięcia odroczenia, a nadto ulega karze pieniężnej w myśl art. 103, wyżej powołanej ustawy od 50 do 500 zł.

Platnicy, którzy w myśl ustawy o państwowym podatku przemysłowym winni wykazać świadectwo przemysłowe II. kategorii handlowej, a wskutek waleśności próśby otrzymali zezwolenie prowadzenia przedsiębiorstwa na podstawie świadectwa przemysłowego III. kategorii handlowej, są zobowiązane również do składania zeznań o obrocie i wrzcie niezależnie zeznań nałożona zostanie im grzywna z art. 103.

Urząd Skarbowy Podatków i Opłat Skarbowych w Nowemście.

Wybory do Izby Rzemieślniczej

na Pomorzu odbędą się 24 marca rb.

Wybory do Izby Rzemieślniczej na Pomorzu zostały przepisane na dzień 24 marca br. Tak więc na Pomorzu odbędą się wybory najwcześniej, gdyż do innych izb Rzemieślniczych wybory przepisane jeszcze nie zostały.

Rozwiązanie się Izby Rzemieślniczej w Grudniadzu.

W myśl art. 194 rozporządzenia Pana Prezydenta o prawie przemysłowym z dnia 7 czerwca 1927 r. z dniem ogłoszenia wyborów do nowych izb i istniejących w obecny składzie izb zostają rozwiązane z mocy prawa; a Minister Przemysłu i Handlu zamianuje na czas przejściowy tymczasowy Zarząd.

Pan Minister Przemysłu i Handlu powierzył zarząd pp. Grobelaemu, Szezmanskiemu, Jaskowskiemu, Józefowiczowi i Cybuli tj. prezesom największych liczą zrzeczeń, a przewodnictwo polecił dotychczasowemu prezesowi Izby p. Grobelaemu.

Śmierć wielkiego wroga Polaków.

Główny. Oiegdyjszej nocy zmarł w Berlinie ooprowadzającej operacji prezes Główniej Izby Handlowej Wilhelm Klawitter i prezes rady nadzorczej Bank von Dancig. Klawitter znany był jako jeden z najzatatniejszych hakatystów i był zdecydowanym wrogiem Polaków.

Katastrofa kolejowa w Czechostowacji.

Praga, 10. 1. Wczoraj rano wydarzyła się na stacji Otromblice katastrofa kolejowa. Minowicie przejeżdżający przez stację pociąg pociąg pospieszny najechał na stojący pociąg towarowy. Katastrofa pociągowa za sobą 2 zabitych, oraz 5 ciężko rannych. Przyczyną katastrofy narazie nie wyjaśniono. Podobno silne mrozy temu winny.

Aresztowanie 122 agitatorów komunistycznych.

Wiedeń. Jak podaje prasa z Tokio w Seulu na Koroj policja japońska wykryła nowy spisek polityczny. Pomiędzy aresztowanymi dotychczas 122 osobami znajdują się także obywateli rosyjscy, którzy uprawiali propagandę komunistyczną w armii japońskiej.

Płace robotników rolnych

za gradzieln 1928 r. w woj. Pomorskiem.

Cena żyta za ctr. pojedynczy 16,06 zł.

Ordynariusze. (płaca miesięczna):

Ręcznicy	9 zł 37 gr.
Stróże, skotarze, oprzącacz, wartownicy	10 . 71 .
Fornale, pracujący stale kołmi	12 . 05 .
Włodarze	13 . 38 .
Owczarze	14 . 72 .
Rzemieślnicy bez narzędzi	21 . 41 .
Rzemieślnicy z narzędziami	24 . 09 .

Zaciekznicy.

(płaca dzienna):

Kateg. Ia dziewczęta i chłopcy od 14—15 lat według obopólnej umowy.	
Kateg. Ib dziewczęta i chłopcy od 15—16 lat 39 gr.	
Kateg. IIa dziewczęta i chłopcy od 16—18 lat 0,65 zł.	
Kateg. IIb dziewczęta ponad 18 lat 0,72 zł.	
Kateg. III chłopcy od 18—21 lat 0,91 zł.	
Kateg. IV chłopcy ponad 21 lat, zdolni do wszelkiej pracy i do kosy, 1,43 zł.	

Chałupnicy.

(płaca dzienna):

Chałupnicy	1 zł 24 gr.
Dziewczęta i chłopcy wolnego robotnika otrzymują zapłatę w gotówce zacięźników odnośnej kategorii (o pół gr. więcej).	

Dla służby włocłańskiej.

(guburskiej).

Parobcy i dziewczęta od 14—16 lat — 2 ctr. żyta miesięcznie 32,12 zł.	
Parobcy i dziewczęta od 16—18 lat — 2½ ctr. żyta miesięcznie 36,13 zł.	
Dziewczęta ponad 18 i chłopcy do lat 20 — 2 ctr. 65 ft. żyta miesięcznie 42 zł. 55 gr.	
Robotnicy ponad 20 — 2 ctr. 90 ft. żyta miesięcznie 46 zł. 57 gr.	

Dojarze.

Wynagrodzenie dojarza wynosi według § 3 kontraktu dla szwajcarów:

- 1 O1 sztuki krowy dojnej, wolu roboczego, stadnika rozplodowego 1,04 zł.
2. Od sztuki jałowizny powyżej 10 tygodni, do dojścia do krowy dojnej lub wolu roboczego, 65 gr.
3. Za wychowanie zdrowego cielaka do 10 tygodni 65 gr.

Płace kobiet.

Jako wynagrodzenie pobierać będzie żona pracownika za przepracowaną godzinę 26 gr.

Państwa. — Sprawozdanie z działalności Rady Miejskiej za rok 1928 odroczono do następnego posiedzenia. Według statutu kadencja prezydium ukończyła, to też przystąpiono do wyboru nowego biura. W tajemnym głosowaniu jednomyślnie wybrano dotychczasowy skład biura, tj. Wallenger przew., meenas Wyrwicz, zastępcą przew. Wybór poszczególnych komisji odroczono do następnego zebrania z tego powodu, żeby dać możliwość członkom Rady zapoznania się ze sprawami i zastanawiania się nad wyborem odnośnych osób. Nastąpił mial wybór nowego członka Magistratu w miejsce p. Czecha. W dyskusji radny Wyrwicz wypuklił, że decyzja Województwa sprzeczna jest ze statutem miejskim, wobec czego Rada postanowiła oddać sprawę wyboru członka Magistratu do komisji prawniczej celem opracowania i wystosowania do Województwa odpowiedniego pisma. Na zjazd burmistrzów do Poznania przychyliła się Rada do uchwały Magistratu, według której na zjazd ten pojeżdże p. Burmistrz. Poruszono sprawę nie przybywania od dłuższego czasu na posiedzenia radnego Kosielskiego. Sprawę salatuwi przewodniczący, do następnego posiedzenia. 13

Zydki wzięci na kawał. — Nie dali jednak za wygrane.

o W. Łęck. Do p. K. w ostatnim czasie kilkakrotnie przychodzili zydki z Zaromia i prosili go o dostarczenie im tytoniu zagranicznego. O tem dowiedział się syn p. K. z Dziadłowa, który postanowił zabrać zydków na kawał i w tym celu umówił się z niejakim S. z Dziadłowa i Sz. z Płońnicy. Dala 5 bra. o godz. 2 w nocy zydki zjawili się w mieszkaniu p. K., gdzie zastali trzech znanych im przemytników tytoniu, którzy pokazali zydkom 2 napełnione worki rzekowym tytoniem, za który żądali zapłaty 50 dolarów. Zydki nie badali zawartości worków, bo im się spieszyło i zapłacili tylko 43 dolarów, a na resztę dali w zastaw laske, kalenke i lampkę elektryczną. Następnie jeden z przemytników udał się z zydkami za wieś, gdzie zydki pozostawili powozkę celem stwierdzenia, czy „powietrze jest” czyste, a pozostali po pewnym czasie przynieśli mielworki z tytoniem. Zydki na tytoni oczekali dosyć długo, a gdy tenże nie nadechodził, weszli z przemytnikami do kłotnie, w toku której doszło do bójki, lecz przemytnik uciekł. Zydki spostrzegli, że wzięto ich na kawał, bo jak się później okazało worki, pokazane im poprzednio, nie zawierały tytoniu, lecz plewy. Zydki wpadli na pomysł i uposorowali napad, wykopawszy na miejscu kotłownię, mające świadczyć o wale, jaką toczyli z napastnikami i umyślnie podarli na sobie ubranie, poczem udali się do Policji z doniesieniem, że w Łęcku dokonano na nich rabunku z bronią w ręku i sprowadzili Policje na miejsce wypadku. Jako bandytów wskazali wyżsi wymienionych przemytników, których Policja aresztowała i odstawila do dyspozycji władz sądowych. Śledztwo wykaże, czy zydki faktycznie zostali napadnięci, czy też napad uposorowali. W każdym bądź razie na tym interesie źle wyszły obie strony. 1

Jarmark wełniany.

Toruń. W lutym odbędzie się w Toruniu zinicjatywy „Polskiego Rana” jarmark wełniany, w którym przewidywany jest znaczny udział kupców krajowych i zagranicznych.

Mianowania.

Toruń. Dotychczasowy kierownik oddziału rachunkowego wydziału drogowego pomorskiej Izby skarbowej Pruszyński mianowany został zastępcą naczelnika wydziału rachunków kasowych. Stanowisko po p. Pruszyńskim objął p. Andruszkiewicz. 1

Nieszczęśliwy wypadek.

Wajherowo. W ub. piątek rano w drukarni „Gazety Kiszubskiej” wydarzył się nieszczęśliwy wypadek. Maszynista p. Rządkowski dostał się ramieniem i ręką w maszynę drukarską, przyeem odniósł dość znaczne okaleczenia. 1

Z dalszych stron Polski.

1259 przejechań przez samochody.

Warszawa. Według danych statystycznych, w ciągu roku 1928 wydarzyło się 1259 wypadków samochodowych w Warszawie, w czeu 59 osób poniosło śmierć, a 1200 było rannych. W porównaniu z r. 1927 wykry, to wzrosło o 513 rannych i 38 zabitych. 1

Człowiek obgryziony przez szczury.

Łódź. Jeden z lokatorów kamienicy przy ulicy Abarmowskiego w Łodzi, znalazł w komórze, której wejście zawalone było deskami i pustkami szczurami, trupa Ottom Banera. Złotki były potwornie obgryzione przez szczury. Niewiadomo, czy zachodzi tu wypadek samobójstwa, czy morderstwa. 1

Spalili własne żony. — Zbrodnia na tle majątkowym i straszliwa pomyłka.

Kielce. Wiaś Kapa Gostocka, pow. ilżeckiego, była w nocy na 5 b. m. widownią potwornej zbrodni podpalenia, w której ofiarami padły wbrew woli zbrodniaarzy ich własne żony. 1

Oto w zabudowaniach gospodarskich Jana Rybaka wybuchł nagle pożar, który przy silnym wietrze ogarnął w jednej chwili całą zagrodę. Wszystkie zabudowania spaliły się doszczętnie. W płomieniach poniosły śmierć siostry poszkodowanego Rybaka, Walerja, lat 16 i Stanisława, lat 19. Złotki obu siostr wydobyto zwięglone z pod szczątków chaty. 1

Dochodzenia policyjne stwierdziły, że pożar był aktem zemsty ze strony szwagrów poszkodowanego, a metod spalonych kobiet, którzy przy silnym wietrze, że w mieszkaniu znajdują się obie kobiety. Podpalenia dokonali na tle sporu o majątek. Dalsze dochodzenia idą w kierunku wykrycia, który z dwóch szwagrów jest właściwym sprawcą zbrodni, ponieważ jeden swala winę na drugiego. 1

Nieszczęśliwy wypadek na polowaniu pod Lwowem.

Lwów. Z okazji przyjazdu do Lwowa, b. komisarskiego p. Strzeleckiego, urzędnicy Magistratu urządzili polowanie na dziki w dobrach unijskich Dobrostany. Jedną z uczestniczek polowania strzeliła do, dzika raną go lekką. Ranny dzik rzucił się na jednego z nagonki 14-letniego chłopca i rozdarł mu kłosa do kolana przocoło a to, a następnie przersunął go przez trzym trawę łose. Chłopiec doznał wstrząśnienia mózgu. Po przewiezieniu go do szpitala we Lwowie skonstatowane zakaleenie krwi. Stan jego jest beznadziejny. 1

